

8.10.2025

Till Pargas stads beslutsfattare
Skärgårdsnämnden
Stadsstyrelsen
Fullmäktige
Samt berörda befattningshavare

INFORMATION OM DE PRIVATA VÄGLAGSFÄRJORNA I PARGAS

Bakgrund

I Finland finns det 20 väglag som bedriver färjetrafik, såväl vajerfärjor som frigående färjor. 4 av dessa färjor drivs av väglag i Pargas: Haverö väglag, Käldö-Vallmo väglag, Sandö väglag och Sorpo väglag. Väglagen upprätthåller på privat grund en del av den grundläggande förbindelseinfrastruktur som Finska staten i övrigt upprätthåller. Förbindelserna är direkt jämförbara med förbindelsebåtstrafiken och de statliga landsvägsfärjorna. De privata färjorna trafikerar dock inte natttid.

Staten står för största delen av finansieringen och även Pargas stad har understött färjetrafiken. Trots finansiering av både stat och kommun står brukarna dvs i första hand fastighetsägarna själva för en betydande del av kostnaderna. Förutom färjan upprätthåller färjeväglagen, som alla andra väglag även sin egen väg. Färjans rörliga kostnader i form av löner, hyra för tonnaget, bränsle och underhåll är dock unika för färjeväglagen.

Osäker statlig finansiering

Med anledning av osäker statlig finansiering av privata väglagsfärjor, vill färjeväglagen i Pargas stad göra stadens beslutsfattare medvetna om situationen och vad ett sänkt samhälleligt stöd för färjetrafiken innebär.

Enligt statsrådets förordning (1018/2022) är statsbidraget för väglagsfärjor för närvarande minst 80% och högst 85% av färjans förverkligade underhållskostnader. Förordningen är tidsbunden 3 år och löper ut vid årsskiftet. Under de tre åren, då förordningen varit i kraft, har färjeväglagen erhållit ett statsbidrag enligt den högre procentsatsen, 85%. Från och med 2026 skulle bidraget sjunka tillbaka till den tidigare nivån på HÖGST 80%, i enlighet med den tidigare förordningen. En förnyelse av förordningen har veterligen inte påbörjats men kan vara aktuell.

Ett betydande hot mot finansieringen av de privata färjorna, utgör uppdateringen av den riksomfattande planen Trafik 12 för åren 2026 – 2037, vilken är på slutrakan. Enligt planen skulle stödsumman för privata vägar år 2026 sjunka från 25 milj. € till 6,1 milj. €. Anslagen skall täcka kostnader för alla privata vägar, såväl grundförbättringar, restaurering av broar som upprätthållande av färjetrafik. I trafik 12 programmet står det dessutom att stödet för färjor betalas "ifall anslagen räcker till". Vid inofficiella samtal med tjänstemän på trafik- och kommunikationsministeriet och Traficom har man låtit förstå att anslagen för färjor kan bli mellan 0 och 80% ifall det finns broar som måste prioriteras. Enligt Traficoms beslut (TRAFICOM/508437/03.04.00/2022) angående prioritetsordning för anslaget är färjorna först prioritet 2 på en 4 gradig prioritetsskala (meddelande utsänt den 1.12.2023).

Kostnaderna för driften av färjorna är betydande. Enligt 2024 års bokslut var Pargas färjeväglags sammanlagda kostnader 1 250 000 €, i medeltal alltså 312 716 € per väglag. Av denna summa

utgör kostnaderna för upprätthållandet av färjetrafiken ca 94 %, dvs i snitt 294 000 €. Upprätthållandet av färjetrafik medför även extra administrativa kostnader såsom bokföring, lönebetalning, personaladministration, färjans administration. Färjeväglagen är i princip små rederier. Färjeväglagens administrativa kostnader var enligt 2024 års bokföring ca 10 000 € per väglag. Större delen av de administrativa kostnaderna räknas inte med vid beräkandet av statens understöd.

Grunden för statens bidrag blir härmed i snitt 285 000 € vilket med procentsats på 85% betyder 242 000€. Vid beräkningen av stödet beaktar KEHA-centralen färjans driftskostnader i bokslutet från föregående år. Av dessa kostnader betalar KEHA-centralen inte hela stödprocenten utan behåller en del (ca 20%), vilken utbetalas först i efterskott i samband med följande års utbetalning då bokslutet för stödåret är klart. Detta innebär alltså att summan som utbetalas grundar sig på de två föregående årens utgifter. Detta förfarande föranleder att färjeväglagen ibland kan få likviditetsproblem då årskostnaderna av olika orsaker kan variera rätt mycket.

Pargas stads bidrag till färjorna

Stadens bidrag till färjorna har under de senaste åren varit 105 000€ dvs i snitt 26 250 € per färjeväglag. Stadens bidrag är av största vikt för färjeväglagen. Stadens bidrag minskar direkt den andel som brukarna betalar.

För att täcka alla kostnader uppbär väglagen avgifter av delägarna i snitt 54 000 €. Antalet delägare per väglag varierar mellan ca 50 och 200 varför avgifterna per delägare varierar rätt mycket. Avgifterna för färjetrafiken beräknas, precis som för vägen, i enlighet med Lantmäteriverkets rekommendationer för vägenhetsberäkning som en särskild del av vägen (tieosuus)

Om statens stöd för vägen skulle sänkas exempelvis till 60% skulle det, enligt siffrorna ovan, betyda att stödet skulle bli 171 000 €. Siffran 60% har varit framme i vissa diskussioner. Summan som delägarna skulle vara tvungna att betala skulle alltså stiga med 120 % till 119 000 €. Detta förutsätter att Pargas stads stöd bibehålls på nuvarande nivå. En snittavgift för en fastboendefamilj med ett egnahemshus är idag drygt 1000 €/år. Familjen skulle i exempelfallet bli tvungen att betala ca 2 500 €.

Avgiften, vilken alltså grundar sig på fordonens vikt och antalet överfarter, är för en näringsidkare såsom djurgårdar, fiskodlare och skogsägare redan nu betungande. Avgiften för dessa varierar mellan några tusen € till drygt 10 000 € per år. En avgiftshöjning på 120% skulle sannolikt leda till att en del ser sig tvungna att avsluta sin verksamhet och skogsbrukets lönsamhet skulle sjunka kraftigt.

Nämnas kan att Nyslotts stad sedan flera år ersätter hela skillnaden mellan förverkligade driftskostnader och statens stöd för de 7 privata färjor som finns inom stadens gränser.

Totala antalet fastbosatta hushåll bakom Pargas fyra privata färjor är ca 60. Företagens antal är 9 och färjorna transporterar årligen ca 56 000 fordon.

Konsekvenser

Om stöd från samhället sjunker kraftigt eller helt och hållet uteblir, vilket myndigheter hotat med, är det en katastrof för öarna. En minskning av statens understöd till exempelvis 60% skulle snabbt föranleda anpassningsåtgärder som radikalt skulle försämra trafiken till öarna. Förutsättningarna för fast boende och företagsamhet skulle radikalt försämrast.

Framställan

Vi hoppas att Pargas stad använder sitt inflytande i rikspolitiken för att säkerställa att Statens andel av färjefinansieringen skulle fastställas till minst 80 % av kostnaderna samt att Pargas stad fortsätter att stöda de privata färjorna med en summa som åtminstone delvis skulle kompensera för minskade statliga ersättningsnivåer.

Högaktningsfullt,

Enligt uppdrag

Trygve Löfroth
Sandö väglag
trygvelo@hotmail.com
tel. 0401397666

Jörgen Hermansson
Sorpo väglag
Jorgen.hermansson@riista.fi
Tel. 0400909565

Mikko Pajula
Haverö väglag
Mikko.pajula@gmail.com
Tel. 0400825842

Alarik Repo
Käldö-Vallmo enskilda väg
alarik@plyms.fi
0400773106

